

Νεοελληνική Γλώσσα

A. Ο συγγραφέας πραγματεύεται τη νεανική βία στις σύγχρονες κοινωνίες και εντοπίζει τα κυριότερα αίτια της στην κρίση των θεσμών, στην ανεργία, στη χρήση των ναρκωτικών και στην υπερπροβολή της μέσω των μαζικών μέσων επικοινωνίας. Επικαλούμενος στατιστικά στοιχεία, τεκμηριώνει την έξαρση της βίας σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Στη συνέχεια, αναφερόμενος στην αντιμετώπιση του φαινομένου, χρησιμοποιεί την έκκληση που απευθύνει το περιοδικό Time στην κοινωνία και τα άτομα για ανάληψη ευθυνών. Τέλος, κάνει ειδική μνεία στην ενδοσχολική βία και στην προσπάθεια των ειδικών να εντοπίσουν τις σημαντικότερες αιτίες, προκειμένου να την αντιμετωπίσουν προληπτικά και όχι κατασταλτικά.

(93 λέξεις)

B1. Τα παιδιά αποτελούν μια ευπαθή κοινωνική κατηγορία. [Θ.Π.]

Καθώς δεν έχουν διαμορφώσει ακόμη προσωπικότητά και κριτική σκέψη, είναι ευεπίφορα σε ποικίλες συμπεριφορές. Ακριβώς επειδή σκοπός της ψυχαγωγίας είναι η «αγωγή της ψυχής» με την πνευματική και συναισθηματική καλλιέργεια, πρέπει να εξοστρακιστεί κάθε μορφής βία από τη «βιομηχανία της ψυχαγωγίας», ώστε να προστατευτούν τα παιδιά από τον εθισμό και την υιοθέτηση παραβατικών συμπεριφορών. Βασική μέριμνα της πολιτισμένης κοινωνίας είναι η εξασφάλιση φυσιολογικής παιδικής ηλικίας και η ομαλή κοινωνικοποίηση που στηρίζεται στην προβολή θετικών προτύπων.

Ας πάψει, λοιπόν, ο καταγιγισμός σκηνών βίας! [Π.Κ.]

Η παράγραφος έχει αναπτυχθεί με τη μέθοδο της αιτιολόγησης.

(85 λέξεις)

B2α. Ο βασικός τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου είναι **Αίτια - Αποτελέσματα**.

ΑΙΤΙΑ: η έλλειψη υγιούς οικογενειακού περιβάλλοντος, η απουσία διαπαιδαγώγησης και παραδείγματος ..., η ανεργία, η χρήση ναρκωτικών, η έκθεση σε μια υποκουλτούρα βίας...

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΠΑ.Λ [Α΄] 2014

Ενδεικτικές Απαντήσεις

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: η μεγάλη αύξηση της εγκληματικότητας, ιδίως των νέων

Επιπλέον, μπορεί να εντοπιστεί και **Αιτιολόγηση**: (Γιατί) ένα σημαντικό πρόβλημα του καιρού μας είναι η μεγάλη αύξηση της εγκληματικότητας, ιδίως των νέων;
(Επειδή) σε σημαντικό βαθμό οφείλεται ...

B2β. Τα δομικά στοιχεία της παραγράφου είναι:

ι) **Θεματική Περίοδος**: "Ένα σημαντικό πρόβλημα ... ιδίως των νέων."

ιι) **Λεπτομέρειες- Σχόλια**: "Σε σημαντικό βαθμό ... και την τηλεόραση."

ιιι) **Περίοδος Κατακλείδα**: Παραλείπεται.

B3α.

ΛΕΞΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΑΝΤΩΝΥΜΟ
σημαντικό	ανούσιο, επουσιώδες, ασήμαντο
απουσία	παρουσία
ενήλικη	ανήλικη
σταματήσει	ξεκινήσει, αρχίσει, συνεχίσει
ανασφάλεια	σιγουριά, ασφάλεια

B3β.

ΛΕΞΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΣΥΝΩΝΥΜΟ
πίστη	πεποίθηση, βεβαιότητα
στόχους	σκοπούς, επιδιώξεις
αναφέρεται	μνημονεύεται, παρατίθεται, δηλώνεται
μερίδιο	τμήμα, κομμάτι, μέρος
ερμηνεύσουν	εξηγήσουν, διασαφηνίσουν

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΠΑ.Λ [Α΄] 2014

Ενδεικτικές Απαντήσεις

Β4α.

- "Πρέπει να αναρωτηθούμε ... εμείς τα άτομα": η χρήση των εισαγωγικών εξυπηρετεί την αυτούσια μεταφορά των λόγων που αναφέρονται στο περιοδικό Time. Πιο συγκεκριμένα, τα λόγια μπαίνουν εντός εισαγωγικών για να παρατεθούν αυτολεξί, ακριβώς όπως έχουν διατυπωθεί στο περιοδικό σε **ευθύ λόγο**.

- "**να πουλάει βία**": τα εισαγωγικά χρησιμεύουν ως σημείο στίξης μέσω του οποίου γίνεται ένα **ειρωνικό και αποδοκιμαστικό σχόλιο**. Ο κειμενογράφος θέλει να κατακρίνει το φαινόμενο της προβολής βίας στα παιδιά από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης στο βωμό της τηλεθέασης και του κέρδους. Τοποθετεί εντός εισαγωγικών τη λέξη "πουλάει" για να δώσει **έμφαση** με το κατάλληλο ειρωνικό ύφος. Επιπλέον, η λέξη "πουλάει" είναι συνηθισμένη έκφραση του προφορικού λόγου με **μεταφορική σημασία**, προκειμένου να δηλωθεί η απήχηση που έχει ένα φαινόμενο στο ευρύ κοινό.

Β4β.

- έλλειψη **υγιούς** οικογενειακού περιβάλλοντος (1^η§)
- όπως **μαρτυρούν** στοιχεία στατιστικών ερευνών και μελετών (2^η§)
- η **βιομηχανία** της ψυχαγωγίας (3^η§)
- «**να πουλάει βία**» (3^η§)

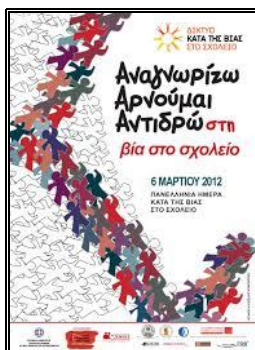
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: Άρθρο

- Τίτλος
- Σύνδεση με επικαιρότητα
- Τεκμήρια
- Ύφος: άμεσο, οικείο, φυσικό
- Ενεστώτας χρόνος
- Αντικειμενικός χαρακτήρας

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΠΑ.Λ [Α΄] 2014

Ενδεικτικές Απαντήσεις

ΤΙΤΛΟΣ: Μια «συνωμοσία» εκκωφαντικής σιωπής

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

- Σε πρόσφατο δημοσίευμα σε γνωστό ιστότοπο αναρτήθηκε: «οι κλήσεις στην Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή για τα παιδιά SOS 1056 καθημερινά αυξάνονται σε σχέση με το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού ή αλλιώς *bullying*».
- Στο ίδιο δημοσίευμα παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα μελέτης που διενήργησε η Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου σε συνεργασία με την Παιδαγωγική Σχολή του Α.Π.Θ. «το 25% των μαθητών έχει υποστεί κάποια μορφή εκφοβισμού εντός του σχολικού περιβάλλοντος [...]. Τα αγόρια είναι πιο συχνά θύτες και θύματα εκφοβιστικής συμπεριφοράς, που εμφανίζεται κυρίως στο σχολικό περιβάλλον...».

ΜΕΤΑΒΑΣΗ

- Διασάφηση των υπώνυμων εννοιών της ενδοσχολικής βίας, των όρων (ενδο-)σχολικός εκφοβισμός και (ενδο-)σχολική σύγκρουση: στον ενδοσχολικό εκφοβισμό το θύμα επιλέγεται ως ο ανίσχυρος αντίπαλος, που η επίθεση εναντίον του προγραμματίζεται και επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, με κύριο στόχο την επιβεβαίωση της ισχύος του θύτη. Αντίθετα, στις σχολικές συγκρούσεις, τα αντικρουόμενα μέλη είναι ισότιμα, οι συμπλοκές μεταξύ τους τυχαίες, με στόχο το παιχνίδι κυριαρχίας.

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΠΑ.Λ [Α΄] 2014

Ενδεικτικές Απαντήσεις

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Ζητούμενο 1. μορφές ενδοσχολικής βίας

(ερώτηση)

- Η σχολική βία αποτελεί παθογένεια της εποχής, συνδυαζόμενη με τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, αλλά και την εξάρτηση από το διαδίκτυο και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια.
- Κυριαρχεί η εμφάνισή της με τη μορφή της **λεκτικής βίας**. Ο θύτης εκφράζει εξευτελιστικά σχόλια, για να διασκεδάσει την ανία του. Συχνά, γίνονται μέχρι και **ρατσιστικά σχόλια** για το φύλο, την εθνότητα, τη θρησκεία ή την οποιαδήποτε άλλη διαφορετικότητα του θύματος.
- Δε λείπουν, όμως, και οι **σωματικές επιθέσεις**. Εκδηλώνονται με βίαση και καταπιεστική συμπεριφορά προς το σώμα, όπως χτυπήματα, σπρωξίματα ή και τραυματισμούς. Σε τέτοιου είδους περιπτώσεις, συνήθως, τα παιδιά - θύματα υιοθετούν ενοχική σκέψη.
- Ο σύγχρονος σχολικός εκφοβισμός εκμεταλλεύεται ακόμα και τα τεχνολογικά επιτεύγματα στην επικοινωνία, για να επιτύχει τη συναισθηματική εκμηδένιση του θύματος. Η σοβαρότερη, λοιπόν, μορφή εκφοβισμού είναι ο **ηλεκτρονικός εκφοβισμός** μέσω του διαδικτύου ή γραπτών μηνυμάτων στο κινητό τηλέφωνο. Τα επαναλαμβανόμενα προσβλητικά ή δυσφημιστικά μηνύματα διοχετεύονται μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή και των ομάδων κοινωνικής δικτύωσης που περιέχουν τόσο προσωπικές πληροφορίες όσο και φωτογραφίες.
- Ο **κοινωνικός - συναισθηματικός εκφοβισμός** κορυφώνεται με τον αποκλεισμό των νεαρών - θυμάτων από κοινωνικές και σχολικές δραστηριότητες και τη **σεξουαλική παρενόχληση**. Τα παιδιά σε αυτές τις περιπτώσεις βιώνουν έντονα το συναίσθημα της ντροπής.

Ζητούμενο 2. τρόποι αντιμετώπισης του φαινομένου

(ερώτηση)

- Στόχος μια πολιτισμένης κοινωνίας είναι η **πρόληψη** της σχολικής βίας, η οποία αποτελεί συνιστώσα της νεανικής παραβατικότητας. Η εξάλειψή της συνδέεται με την **προστασία - αποκατάσταση των θεσμών και των αξιών** της κοινωνίας και συνυφαίνεται με την **επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων - αδιεξόδων** που σχετίζονται με τη νεανική εγκληματικότητα και τη χάραξη ενιαίας γραμμής. Έγκειται

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΠΑ.Λ [Α΄] 2014

Ενδεικτικές Απαντήσεις

στη συντονισμένη αντιμετώπιση, με συνεργασία όλων των κοινωνικών φορέων, ώστε να μην τραυματιστούν και άλλες νεανικές ψυχές.

- Η ανάδειξη **διαπολιτισμικής ανθρωπιστικής παιδείας** συνιστά αδήριτη ανάγκη για την πρόληψη της σχολικής βίας και τη διαχείριση συναισθηματικών, ψυχικών και κοινωνικών συγκρούσεων. Ειδικότερα, η εκπαίδευση οφείλει να συνδεθεί με τη ζώσα πραγματικότητα, να κατανοεί και να διαχειρίζεται τις κρίσεις που προκαλούν η αδικία, η ανισότητα και η αμάθεια εντός και εκτός των «σχολικών τειχών». Ταυτόχρονα, απαιτείται να ενθαρρύνει και να υποδεικνύει στους νέους μαθητές γόνιμους και ευφάνταστους τρόπους αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου. Δεδομένου ότι η σχολική βία είναι πρόβλημα σχολικής πειθαρχίας, ενδείκνυται η ανάπτυξη στρατηγικών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την εκμάθηση μεθόδων αντιμετώπισης απειλητικών καταστάσεων.

- Προκειμένου να αποσοβηθούν οι ανεξέλεγκτες διαστάσεις του φαινομένου, απαιτείται να αναληφθούν αμέσως δράσεις. Οι γονείς οφείλουν να παρατηρούν τη συμπεριφορά του παιδιού τους και να διερευνούν οποιαδήποτε μεταβολή της. Η σημασία της κατάδειξης του προβλήματος στους **εκπαιδευτικούς** της οικείας σχολικής κοινότητας και σε υποστηρικτικούς φορείς δεν πρέπει να υποτιμάται.

- Η επίσημη **πολιτεία** από την πλευρά της μπορεί, με τη θεσμοθετημένη διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων των πολιτών στο διαδίκτυο, αλλά και την προώθηση των Εθνικών Τηλεφωνικών Γραμμών, όπως «Παιδιά SOS 1056», για τη συμβουλευτική υποστήριξη γονέων, παιδιών και εκπαιδευτικών, να συνδράμει καταλυτικά στην καταστολή του φαινομένου.

- Η δράση **μη κυβερνητικών φορέων** στην ευαισθητοποίηση και πληροφόρηση όλων, όπως του «Χαμόγελου του Παιδιού», πρέπει να αναδεικνύεται.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Επειδή μας αφορά όλους:

- Στην Ελλάδα η Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. έχει εκπονήσει το πρόγραμμα «**Stop στην ενδοσχολική βία**»

- <http://www.hamogelo.gr/7-1/770/Enhmerosh-poidion--goneon-koi-ekpoideytikon>

- <http://www.hamogelo.gr/7-1/767/Koinonikh-koi-psyxologikh-sthrixh-poidion>,

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΠΑ.Λ [Α΄] 2014

Ενδεικτικές Απαντήσεις

στο πλαίσιο των οποίων υπογράφεται ένα συμβόλαιο μη βίας, διεξάγεται διάλογος μεταξύ γονιών και μαθητών σε επίπεδο γενικής διαμεσολάβησης και σε επίπεδο τάξης, και, σε ατομικό επίπεδο, αναλύονται προσωπικά βιώματα και εμπειρίες από τους μαθητές θύτες – θύματα.

www.e-lykeio.gr, 28.05.2014

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Μ. ΚΥΡΙΑΚΑΚΗ - Χ. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ - Ρ. ΣΟΥΛΟΥΤΖΟΓΛΟΥ

ΣΧΟΛΙΟ

- Η επιλογή του κειμένου του Ι. Π. Τσαχαγέα για την εξέταση του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας στις Πανελλαδικές ΕΠΑ.Λ 2014 κρίνεται επιτυχής, καθώς συνδέεται με την ηλικία, τα βιώματα και τον προβληματισμό των υποψηφίων. Συγκεκριμένα,
- Η σύνθεση της **Περίληψης** (Ομάδα Α΄) δεν παρουσιάζει δυσκολία, αν και το κείμενο δόθηκε αποσπασματικά.
- Οι **Ερωτήσεις** (Ομάδα Β΄) είναι σαφείς, εύκολες και απαιτούν λίγο χρόνο για να απαντηθούν.
- Στην **Παραγωγή Λόγου** (Ομάδα Γ΄) τα ζητούμενα προσδιορίζονται με σαφήνεια, όπως και το επικοινωνιακό πλαίσιο. Λανθάνει, όμως, ο κίνδυνος απλής απarıθμησης μορφών ενδοσχολικής βίας (**Ζητούμενο 1**).
- Πρβ. **ΣΥΓΧΡΟΝΗ βιβλιοθήκη, Τετράδια Νεοελληνικής Γλώσσας Γ΄ Λυκείου**, Ενότητα: Έφηβος & Κοινωνία: **Κείμενο 57**: Η παραβατική συμπεριφορά των ανηλίκων, σελ. 217, **Κείμενο 58**: η βία στις διαπροσωπικές σχέσεις, σελ. 222.
- Πρβ. **ΣΥΓΧΡΟΝΗ βιβλιοθήκη, Σχεδιαγραμματικές Προσεγγίσεις Γ΄ Λυκείου**, Θέμα 7, σσ. 41 – 46.
- Πρβ. **ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΤΙΚΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ, Α΄ Κύκλος, Θερινή Περίοδος Ιούνιος 2013, «Μια συνωμοσία εκκωφαντικής σιωπής στο σχολείο»**, sygchrono-edu.gr

 σύγχρονο

Φ Ρ Ο Ν Τ Ι Σ Τ Η Ρ Ι Α
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ-ΘΕΤΙΚΗ-ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΕΠΑ.Λ